

הדף היומי בבלי: מסכת בבא קמא דף ס"א
הדף היומי בהלכה: סימן ק"נ סעיף ד' עד סימן קנ"א
המוסר היומי: שמייה"ל חלק ב' פרק כ"ב 'כתיב בקרא' עד 'השמר'

לוח
לימוד
יומי

עלילותיו של ש"ץ חסר ניסיון

ענייני היום

יש אנשים שאף פעם לא הצליחו להבין את משמעות המושג 'אימתא דציבורא'. תשלחו אותנו להיות חזן בעצרת המיליון והוא יעשה את זה בלי שום קושי • ויש גם אנשים מסוג שונה...

אני לא אדם פחדן וחששן. ברוך ה' הביטחון העצמי שלי במצב טוב. אבל אימת הציבור קיימת אצלי. עכשיו מגיעים לחזרת הש"ץ, "אנשים שסיימו שמו"ע מתחילים לרמוז שאתחיל בחזרת הש"ץ.

אני בודק ורואה שרוב רובו של הקהל עדיין שקוע בתפילה. אולי יש תשעה שכבר יכולים לענות אמן, אבל הציבור עדיין מתפלל. "עוד אחד מסיים ועוד אחד מסיים, והקהל מתחיל לנוע בחוסר נוחות. ובשלב הסופי, אחרי שהעצבים כבר נמתחו יתר על המידה, אנשים מתחילים להקיש על השולחן, ואני כבר ממש חייב להתחיל חזרת הש"ץ". "אבל רגע, יש כאן יהודי תלמיד חכם, ראש ישיבה מהשכונה הסמוכה, הקהל כבר מתחיל ללחוץ, ואני לא נעים לי להתחיל את התפילה בלי להמתין לו.

בסוף אני נאלץ להיכנע ללחצים האדירים שמופעלים עלי, "התפילה מסתיימת אבל רגע, הסיוט עוד לא נגמר. אחד מהמתפללים המבוגרים ניגש ובפיו טענה: "כבר 42 שנה אני מתפלל פה, ואף פעם לא היה כל כך לאט. אני לא מבין למה צריך למשוך כל כך את הזמן".

לרב אלרובסקי יש מסר להעביר לציבור הקוראים: יש לא מעט אנשים שגם לפני כן, הביטחון העצמי שלהם לא היה מפותח, וכשהם מגיעים לשלב בו הם צריכים לגשת לעמוד שלוש פעמים ביום, זה סיוט נוראי בשבילם.

תחשבו טוב מה מרגיש שליח ציבור כזה, מה הוא מרגיש עם כל ההערות של כל אחד, דיברתי עם כמה בעלי חיובים, וכולם אומרים שכמעט אין שבוע שבו הם לא מקבלים מספר הערות...

ועל זה כבר נאמר: חכמים הזהרו בדבריכם

הרב שלמה אלרובסקי (שמו האמתי שמור במערכת), הוא יהודי נכבד ונשוא פנים. הוא אינו אדם ביישן במיוחד, ובכל זאת הוא אינו אוהב לגשת לעמוד התפילה כשליח ציבור.

אבל כשאביו של הרב אלרובסקי הלך בדרך כל הארץ והתבקש לבית עולמו, נאלץ מידוענו לעבור תהליך של היכרות מזוהרת עם העמוד.

"לאחר השבעה, מתברר לי ששלושת המניינים של תפילת שחרית בבית הכנסת הקבוע שלי כבר תפוסים.

"מצאתי בית כנסת אחד בשכונה, שבו יש מניין קבוע בשעה 7:00 בבוקר, ושבדיק אין שם אף חיוב. האנשים שם אינם מכירים אותי, אבל אז מתחילות לצוץ הבעיות,

קודם כל צריך לדעת מה לוח הזמנים המדויק: ב-7:00 מתחילים 'פסוקי דזמרה', ב-7:15 מתחילים 'ישתבח' - כך טוען הגבאי. הבעיה שהציבור חושב אחרת, ואני צריך לתמרן בין המתפללים לבין עצמם, ובינם לבין הגבאי.

"כבר בפעם הראשונה שהתפללתי בבית הכנסת מגיע אלי אחד המתפללים וטוען שהוא לא שומע. הוא דורש שאתפלל בקול חזק יותר, ואני, מה אעשה שהקדוש ברוך הוא לא חנן אותי בקול חזק במיוחד?

הרב אלרובסקי לוקח נשימה עמוקה, עוצר מעט את שטף הדיבור, ניכר עליו שהדברים מעיקים לו, והוא מעיד ששמע את אותם דברים גם מאחיו שמתמודדים כל אחד במקומו עם אותה משימה יומיומית.

• על אלה אני בוכיה. 26 יהודים נרצחו בשני פיגועי טרור שהתחוללו ביום זה בבעיה"ק ירושלים.

הפיגוע הראשון מבין השניים אירע בכיכר ציון בשנת תשל"ה, כשמחבל בן עוולה מבני ישמעאל שהיה רכוב על תלת-אופן הביא אל הכיכר מקרר ריק, שבין דפנותיו הוסתרו שתי פצצות מרגמה שחוברו למנגנון ההשייה. מהפיצוץ נהרגו 11 יהודים הי"ד, ועוד ארבעה אזרחים ערביים. פיגוע נוסף התחולל בתאריך זה, בשנת תשנ"ז, כששני מרצחים ערביים שהיו מחופשים ליהודים חרדיים, פוצצו את עצמם בשוק 'מחנה יהודה'. מהפיצוצים נהרגו 15 יהודים הי"ד, ועוד אזרח ערבי אחד. מספר הפצועים הגיע ל-178.

• בשנת תקצ"א עלתה לשמי רום נשמתו הטהורה של הרה"ק רבי מאיר (ב"ר שמואל) הלוי רוטנברג מאפטא, בעל ה'אור לשמים'.

• בשנת תר"ץ נפטר הגאון רבי ישעיה (ב"ר דוד יהודה לייב), זילברשטיין זצ"ל, מגדולי רבני הונגריה בדורו.

באיזה צד צריך לקבוע את הפתח הראשי של בית הכנסת?

על פי הקבלה, בשעה שנכנסים לבית הכנסת לתפילה יש לְשַׁחֹת מול ארון הקודש, וכן בשעה שיוצאים מבית הכנסת לאחר התפילה - יש לשחות ולצאת, כדרך שהיו משתחווים בבית המקדש בגמר העבודה, לפני היציאה מהעזרה. משום כך, יש לקבוע את פתח בית הכנסת בצד שכנגד ארון הקודש, כדי שהנכנסים והיוצאים יִשְׁחוּ מן הפתח אל מול ארון הקודש. ואם פותחים לבית הכנסת מספר פתחים, יש לקבוע את הפתח הראשי - שדרכו נכנסים ויוצאים רוב המתפללים - בצד שכנגד ארון הקודש. [סעיף ה' וביה"ל ד"ה באותה; ביאורים ומוספים דרשו, 25]

מדוע ב'קבלת שבת' עומד הש"ץ ליד הבימה גם למנהג בני אשכנז?

למנהג בני ספרד הש"ץ עומד על הבימה שבאמצע בית הכנסת, שעליה קוראים בתורה. ולמנהג בני אשכנז: יש מקומות שהש"ץ עומד מימין ארון הקודש, בקו מקביל לשטח שלפני הארון (ולא במקביל לארון); יש מקומות שהש"ץ עומד במרכז השטח שלפני ארון הקודש, בסמוך אליו; ויש מקומות שהש"ץ עומד משמאל ארון הקודש. ובאמירת 'קבלת שבת' - נוהגים בני אשכנז שהש"ץ עומד על הבימה, ולא בסמוך לארון הקודש, כדי להראות שהיא אינה חלק מסדרי התפילה שתיקנו חז"ל, ומטעמים נוספים. [סעיף ה'; ביאורים ומוספים דרשו, 27]

האם מותר לדרשן לעמוד כשגבו מופנה לארון הקודש?

אסור לעמוד בגב מופנה לארון הקודש, משום שיש בכך גנאי לספר התורה. והכהנים בשעת ברכתם רשאים וחייבים לעמוד כך, משום 'אימת ציבור', כלומר, שאין זה הולם שיעמדו כשאחוריהם מופנים לציבור. וכן הדורש בדברי תורה - רשאי לעמוד כשגבו מופנה לארון הקודש, מפני שעמידתו כך, היא ארעית; ויש אומרים שהטעם הוא מפני שזהו כבודה של התורה שמודיע לציבור את חוקי האלקים ואת תורותיו. ויש שכתב שאם אין כוונת הדרשן לשם שמים - אינו רשאי לעמוד בגב מופנה לארון הקודש. [ס"ק יד ושעה"צ ס"ק יג; ביאורים ומוספים דרשו, 40]

אתמול למדנו

- מצוה על בני העיר לבנות בית הכנסת. יש אומרים שמצוה זו היא מדאורייתא, הכלולה במצות "ועשו לי מקדש", ויש אומרים שזו מצוה מדרבנן.
- חובה על הציבור לרכוש עבור בית הכנסת ספר תורה, וכן את כל הספרים הנחוצים ללומדי התורה: תנ"ך עם פירוש רש"י, משניות ותלמוד בבלי ומפרשיהם, רמב"ם, טור, שולחן ערוך, ועוד.
- בית הכנסת צריך להיות גבוה מבתי המגורים שבעיר; ויש אומרים שאם הוא עומד במקום הגבוה שבעיר, אין צורך שיהיה גבוה מיתר הבתים.

מחר נלמד

- פגשת חבר בבית הכנסת - האם מותר לברכו לשלום?
- למי מותר לשתות מים בבית הכנסת?
- התחלת ללמוד במרפסת בית הכנסת ולפתע נעשה חם - האם אתה רשאי להכנס פנימה?